

.....
ผลการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching And Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัดอุดรธานี
The Study of Using the Process for Enhancing the Quality of Education by Coaching And Mentoring System For Small Schools Under the Office of Primary Education, District 2, Uttaradit Province

รักศักดิ์ เลิศคงคาพิทย์¹ กิตติศักดิ์ เกิดโต² ปฐมพงศ์ อยู่จำนงค์³ ธนโชค จันทร์สูง⁴ และ อุบลวรรณ สายทอง⁵
Raksak Lertkhongkhathip¹, Kitisak Kerdto², Patompong Youjamnong³, Tanachok Chansong⁴, and Ubonwan Saythong⁵

¹สาขาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹Department of Educational technology and Computer, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

^{2,3,4,5}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{2,3,4,5}Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

¹ E-mail : raksak.ur@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3272-3441>

² E-mail : kkitisakuru@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9485-7715>

³ E-mail : pk.patompong@uru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0274-1588>

⁴ E-mail : tanachok.edu@uru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9630-054X>

⁵ E-mail : fon.me7@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9675-109X>

Received 28/10/2022

Revised 30/10/2022

Accepted 01/11/2022

บทคัดย่อ:

ในโรงเรียนขนาดเล็กพบว่ามีปัญหาในด้านคุณภาพด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้ปัญหาอาจจะมาจากความขาดแคลนผู้สอนที่มีความชำนาญ ไปจนถึงระบบบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ดีเท่าที่ควร และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ คือการใช้รูปแบบการสอนในระบบพี่เลี้ยง งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครูในโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครู ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัดอุดรธานี 17 โรงเรียน เป็นจำนวน 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ t-test (Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมาจากสาขาภาษาอังกฤษ 2) ผลการศึกษาศมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่าก่อนเข้าร่วมโครงการมีสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ และหลังเข้าร่วมโครงการมีสมรรถนะอยู่ในระดับดี 3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมอบรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยระบบพี่เลี้ยง อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษา; ระบบพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษา; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

In small schools, there were problems with teaching quality, however, the problem may come from a shortage of skilled teachers to management systems and learning activities that cannot perform as well as they should one way to help enhance the potential of teachers in small schools to develop effectively is to use the teaching model in the mentoring system. Thus, this research was (1) to study the basic information of teachers in the project using the process of improving the quality of education by using the mentoring system, (2) to study the competence in knowledge and practice before and after participating in the project, (3) to compare the scores from the pre-training and post-training test, and (4) to study the satisfaction with the project The sample group used in this research study consisted of 40 teachers in 17 small schools under the Office of Primary Education District 2, Uttaradit Province. They were obtained by simple random sampling. The tools used for data collection were questionnaires about the use of the process of upgrading the quality of education by using a mentoring system. A quiz to measure knowledge of how to use the process of creating a mentoring system. Project satisfaction assessment questionnaire. The statistics were Mean, Standard Deviation, and t-test (Dependent). The result found that; (1) Age between 31-40 years old with a bachelor's degree and from the English language. (2) The competence in knowledge and performance of the participants in the project It was found that before participating in the project, the competence in knowledge and operation was at a fair level. and after participating in the program, their performance was at a good level. (3) Comparison of knowledge scores before and after the training found that the average scores after joining

[60]

the training were higher than before joining the training by statistical significance at 0.05. And 4) The satisfaction assessment found that there was satisfaction with the project using the process to improve the quality of education through the mentoring system at a high level.

Keywords: Process for Enhancing the Education Quality; Coaching & Mentoring System; Small School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และให้อิทธิพลผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา หมวด 9 มาตรา 67 ได้กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547) ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเปิดมากขึ้น คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการทั้งในด้านเวลาและสถานที่ การศึกษาของทุกคนที่อยู่ในช่วงการรับโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนค่อนข้างมาก ทำให้ความหลากหลายของขนาดเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยึดเกณฑ์จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 13,357 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.48 ของโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

จากงานวิจัยของ เบญจมาภรณ์ ไชย และลลิตพรรณ ปัญญานาค (2654) ศึกษาการใช้กลวิธีโค้ชเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีน ผลการศึกษาพบว่า การใช้กลวิธีโค้ชสามารถสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความกระตือรือร้นของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี หากใช้แนวคิดกลวิธีโค้ชมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน จะส่งผลให้ผู้เรียนจะเกิดแรงบันดาลใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน สอดคล้องกับสมเกียรติ ทานอก และ คณะ (2556) วิจัยเรื่องการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการ สร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังเข้าร่วมโครงการผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูมีสมรรถนะด้านความรู้ในระบัตติและด้านการปฏิบัติงานผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ

.....

ดี 2) สมรรถนะพื้นฐานด้านความรู้ ของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนสมรรถนะพื้นฐานด้านการปฏิบัติงานของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring อยู่ในระดับต่ำศึกษานิเทศก์มีความรู้ความ เข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และครูมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ ปานกลาง และโดยภาพรวมผู้ร่วมโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลาง 4)เมื่อสิ้นสุดโครงการผู้บริหารมีความสามารถเกี่ยวกับการสอนงานและให้คำแนะนำ โดยประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม ประเมินโดยครู อยู่ในระดับดีศึกษานิเทศก์ ประเมินความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการสอนงานและ ให้คำแนะนำ อยู่ในระดับดีประเมินโดยครูอยู่ในระดับดี 5) ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนด และส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ 7)ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และ อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการ Coaching และ Mentoring ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาครูภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทยโดยใช้กระบวนการ Coaching และ Mentoring ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอนซึ่งเป็นที่มาของชื่อรูปแบบ 4 As Model ได้แก่การวิเคราะห์บริบท (Analysis of Context) การวางเป้าหมายและวางแผน (Aims and Plan) การลงมือปฏิบัติ (Action) และการประเมินผล (Assessment) มีหลักการสำคัญที่ผู้เป็น Coach และ Mentor จะต้องยึดถือสำหรับขั้นตอนการลงมือปฏิบัติได้แก่ 1) ความเป็นกัลยาณมิตร 2) การสะท้อนคิด 3) การให้ทางเลือก 4) การใช้คำถามที่ทรงพลังและ 5) การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ผู้เป็น Coach และ Mentor จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1) มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ2) มีบุคลิกภาพที่ดี 3) มีทักษะการสื่อสารที่ดี 4) มีประสบการณ์และเป็นที่ยอมรับ 5) มีทักษะในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ

นอกจากนั้นในโรงเรียนขนาดเล็กยังมีปัญหาในด้านคุณภาพของตัวนักเรียนเองไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำ ปัญหาของการเขียนหนังสือไม่ได้ ส่งผลไปต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์รวมไปถึงทักษะในด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดคำนวณ ทั้งนี้ปัญหาอาจจะมาจากความขาดแคลนผู้สอนที่มีความชำนาญ ไปจนถึง ระบบบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร ที่ผ่านมาสำนังานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา คือ มุ่งหวังให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อันเป็นผลจากการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและห้องเรียน การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือกันทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และการประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็นคู่พัฒนา ซึ่งทางคณะ

.....

ครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เองนั้นก็มีความเชื่อว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่หลายโรงเรียน ดังนั้นในการจะพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้จะต้องมีวิธีการที่จะสามารถส่งเสริมศักยภาพของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และหนึ่งในวิธีการที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพครู คือการใช้รูปแบบการสอนในระบบพี่เลี้ยง ซึ่งการใช้รูปแบบการสอนในระบบพี่เลี้ยงเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการนิเทศให้บรรลุเป้าหมาย (Performance Goal) ตามแผนงาน ที่กำหนด ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นส่วนที่สำคัญอันจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากรให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา จากการได้รับการนิเทศจะทำให้ผู้รับการนิเทศได้มีโอกาสรู้จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างศึกษานิเทศก์กับรับการนิเทศก์ ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นทีม และบรรยากาศของสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศมีคุณค่า (Value) และเห็นคุณค่าในการทำงานมากขึ้น (เวียงชัย แสงทอง, 2556)

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความช่วยเหลือทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพและช่วยส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัด ทางคณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับคุณภาพโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดอุดรดิตถ์ขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครู ในโครงการการใช้การใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จำังหวัดอุดรดิตถ์จำนวน 17 โรงเรียน จำนวน 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

[63]

1. แบบสอบถาม เกี่ยวกับการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

1.1 สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

1.2 แบบสอบถามสมรรถนะ ด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานในการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring จำนวน 22 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับการปฏิบัติ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการการใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring

3. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring

การเก็บรวบรวมข้อมูล: การวิจัยเรื่องผลการศึกษการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการศึกษาเขต 2 จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

ระยะก่อนเริ่มโครงการ: (1) เตรียมแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินโครงการ ของครูให้เพียงพอ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ(2) ทำการสอบถามข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินโครงการพัฒนาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ (3) รวบรวมผลการกรอกแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน และบันทึกผลการตอบแบบสอบถามลงคอมพิวเตอร์เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ (4) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินโครงการในประเด็นต่างๆ

ระยะดำเนินโครงการ: การประเมินความเข้าใจก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ดังนี้ (1) ทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการการใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ในช่วงแรกและช่วงสุดท้ายของการเข้าร่วมโครงการฯ และเก็บแบบทดสอบกลับคืนทุกฉบับ (2) ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (3) บันทึกคะแนน (4) ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองเครื่องมือวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (5) ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อนำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการจัดทำวิจัยและให้ข้อมูลจริงจากกลุ่มประชากรและพร้อมทั้งรับคืนกลับภายใน 30 วัน (6) แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาผลปรากฏว่า ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ที่ใช้ในงานวิจัยทั้งสิ้น 17 โรงเรียน เป็นครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ และ (7) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้

.....
จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 ครั้ง ผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วย ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ จำนวน 17 โรงเรียน รวมทั้งหมด 40 คน ภายใต้ประเด็นหัวข้อ การใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าทางสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพครูผู้สอนในโรงเรียน ด้วยค่า ค่าร้อยละ ค่าความถี่
2. วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามสมรรถนะ ด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานในการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring จากแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับการปฏิบัติ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนการอบรมและหลังการอบรม โดยใช้ค่าทดสอบที่ t-test (dependent)

4. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับการปฏิบัติ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่

.....
 เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัด
 อุดรดิตถ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ ผู้เข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้
 ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2
 จังหวัดอุดรดิตถ์

ตาราง 1 : แสดงข้อมูลพื้นฐานของ ผู้เข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา
 โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 เขต 2 จังหวัดอุดรดิตถ์

สถานภาพ	จำนวน (N=40)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	9	22.50
- หญิง	31	77.50
2. อายุ		
- 20 – 30 ปี	6	15.00
- 31 – 40 ปี	18	45.00
- 41 – 50 ปี	11	27.50
- 51 – 60 ปี	5	12.50
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
- ปริญญาตรี	28	70.00
- ปริญญาโท	12	30.00
- ปริญญาเอก	-	-
. ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	8	20.00
- 5 – 10 ปี	19	47.50
- 11 – 15 ปี	2	5.00
- มากกว่า 15 ปี	11	27.50

สถานภาพ	จำนวน (N=40)	ร้อยละ
5.เข้าร่วมพัฒนาในสาขาวิชา		
- ภาษาไทย	7	17.50
- ภาษาอังกฤษ	11	27.50
- สังคม	8	20.00
- วิทยาศาสตร์	7	17.50
- คณิตศาสตร์	7	17.50

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 70 5 ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่อยู่ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5

ตอนที่ 2 สมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ตารางที่ 2 แสดงผลของสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

รายการประเมิน	ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
ด้านความรู้						
1. มีความรู้ใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	3.20	.78	พอใช้	4.15	.76	ดี
2. มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดหลักการสอน “การสอนแบบให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง”	3.30	.77	พอใช้	3.92	.75	ดี

รายการประเมิน	ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
3. สามารถจัดทำหรือจัดหาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.16	.80	ดี	3.82	.75	ดี
4. สามารถเลือกเนื้อหาสาระที่จะสอนได้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน	3.53	.69	พอใช้	4.08	.58	ดี
5. สามารถออกแบบวิธีสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่จะสอน	3.27	.65	พอใช้	4.03	.70	ดี
6. สามารถออกแบบสื่อการสอนได้เหมาะสมกับวิธีสอนที่กำหนด	3.23	.75	พอใช้	3.87	.73	ดี
7. สามารถออกแบบสื่อการสอนได้เหมาะสมกับวิธีสอนและเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน	3.28	.77	พอใช้	3.94	.69	ดี
8. สามารถประเมินและวิเคราะห์ผลประเมินเพื่อระบุจุดแข็งจุดอ่อนของผู้เรียนได้	3.20	.67	พอใช้	3.95	.70	ดี
9. สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการพัฒนาผู้เรียนได้	3.03	.84	พอใช้	3.74	.75	ดี
10. มีความสามารถครบถ้วนทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชาวิธีสอน สื่อเทคโนโลยีการสอนการประเมินและการวิจัย	3.05	.76	พอใช้	3.72	.77	ดี
รวมสมรรถนะด้านความรู้	3.22	.57	พอใช้	3.92	.58	ดี
ด้านการปฏิบัติงาน						
11. ได้รับการสอนงานและคำแนะนำจากวิทยากร	2.84	1.14	พอใช้	3.77	.70	ดี
12. ได้รับคำแนะนำ เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจากวิทยากร	2.92	1.01	พอใช้	3.87	.67	ดี
13. ส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งคำถาม	3.36	.91	พอใช้	4.08	.68	ดี

[68]

รายการประเมิน	ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
14. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนและแสวงหาความรู้	3.20	.84	พอใช้	4.05	.60	ดี
15. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์อภิปรายสรุปความคิด รวบยอด	3.27	.76	พอใช้	3.97	.74	ดี
16. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลข้อค้นพบ ข้อสรุปจากการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ	3.14	.83	พอใช้	4.04	.65	ดี
17. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเอง	3.48	.87	พอใช้	4.13	.69	ดี
18. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำชิ้นงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินซึ่งกันและกัน	3.17	.94	พอใช้	4.03	.66	ดี
19. มุ่งเน้นจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านภาษา (Literacy)	3.36	.84	พอใช้	4.05	.72	ดี
20. มุ่งเน้นจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคำนวณ (Literacy)	3.20	.91	พอใช้	3.72	.84	ดี
21. มุ่งเน้นจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านเหตุผล (Reasoning Ability)	3.53	.69	พอใช้	3.99	.73	ดี
22. มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.03	.71	พอใช้	3.92	.75	ดี
รวมสมรรถนะด้านการปฏิบัติงาน	3.19	.68	พอใช้	3.97	.51	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลของสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานก่อนและหลังของครูที่เข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 40 คน ในภาพรวมด้านความรู้ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=3.23$) และหลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.92$) ในด้านการปฏิบัติงาน ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=3.19$) และหลังการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}=3.97$)

[69]

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้าร่วมโครงการ
การใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ตาราง 3: แสดงผลการเปรียบเทียบผลคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

คะแนน	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนการอบรม	40	18.20	1.80	-19.030	0.0000
หลังการอบรม	40	25.37	1.55		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมโครงการ
การใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับ
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการศึกษาเขต 2 จังหวัดอุตรดิตถ์พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม
อบรมสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดย
ใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา
โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ	ครู		
	x	SD	ความหมาย
ด้านความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนาครู			
1. หลักสูตรครอบคลุมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และทักษะ จำเป็นพื้นฐานตามข้อกำหนดและขอบข่ายของงาน	4.28	0.59	มาก
2. เนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม	4.35	0.65	มาก
3. การจัดรูปแบบและภาพประกอบของเอกสารฝึกอบรม	4.29	0.57	มาก
4. การใช้ภาษาและตัวอักษรของเอกสารฝึกอบรม	4.37	0.60	มาก
5. เอกสารการฝึกอบรมสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการปฏิบัติ และการนำไปประยุกต์ใช้	4.41	0.63	มาก

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ	ครู		
	x	SD	ความหมาย
รวมความเหมาะสมของหลักสูตรการพัฒนาครู	4.370.61		มาก
ด้านความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ			
1. การต้อนรับจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดงาน	4.42	0.59	มาก
2. ระบบการลงทะเบียน	4.39	0.62	มาก
3. ระยะเวลาในการอบรม	4.17	0.87	มาก
4. สถานที่อบรม	4.33	0.65	มาก
5. บรรยากาศในการฝึกอบรม	4.36	0.64	มาก
6. การอำนวยความสะดวกในการอบรม	4.40	0.64	มาก
7. คุณภาพของสื่อ/โสตทัศนูปกรณ์	4.30	0.69	มาก
8. อาหารและอาหารว่าง	4.34	0.69	มาก
รวมความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ	4.34	0.67	มาก
ด้านความพึงพอใจต่อคณะวิทยากร			
1. กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring	4.35	0.76	มาก
2. แนวการพัฒนาความรู้ความสามารถ	4.48	0.59	มาก
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการการใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring	4.43	0.65	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.29	0.72	มาก
5. การฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการสอนและการสอนงานในวันที่ 2 ของการอบรม	4.20	0.69	มาก
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สถานศึกษาครั้งที่ 1	4.23	0.69	มาก
7. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สถานศึกษาครั้งที่ 2	4.27	0.65	มาก
8. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สถานศึกษาครั้งที่ 3	4.24	0.64	มาก
รวมความพึงพอใจต่อคณะวิทยากร	4.31	0.67	มาก
ด้านความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ			
1. ความรู้ที่ได้รับจากการอบรม	4.48	0.63	มาก
2. เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ	4.31	0.76	มาก
3. มองเห็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา	4.31	0.71	มาก

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ	ครู		
	x	SD	ความหมาย
4. ได้แนวทางในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.36	0.64	มาก
5. ได้แนวทางในการทาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.25	0.79	มาก
รวมความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ	4.35	0.64	มาก
ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม	4.04	0.65	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในความเหมาะสมของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($X=4.37$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($X=4.34$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อคณะวิทยากร อยู่ในระดับมาก ($X=4.31$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($X=4.35$) และผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.04$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่เข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.5 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 70 ประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 สาขาที่เข้าร่วมพัฒนามากที่สุดได้แก่สาขาวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5

2. ผลของสมรรถนะในด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานของครูที่เข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 40 คน ในภาพรวมด้านความรู้ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x}=3.23$) และหลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี ($\bar{x}=3.92$) ในด้านปฏิบัติงาน ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{x}=3.19$) และหลังการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ ดี ($\bar{x}=3.97$) คุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยรวมของครูหลังเข้าร่วมโครงการการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากการสอนงานและให้คำแนะนำเป็นกระบวนการที่มีการประชุมก่อนและหลังการสอนงานและให้คำแนะนำ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

[72]

Citation:

รักศักดิ์ เลิศคงคาทิพย์, กิตติศักดิ์ เกิดโค, ปทุมพงศ์ อยู่จันทร์, ธนโชติ จันทร์สูง และ อุบลวรรณ สายทอง. (2565). ผลการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching And Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาเขต 2 จังหวัดอุดรธานี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (6), 59-76.

Lertkhongkathip, R., Kerdto, K., Youjamnong, P., Chansoong, T., & Saythong, U., (2022). The Study of Using the Process for Enhancing the Quality of Education by Coaching And Mentoring System For Small Schools Under the Office of Primary Education, District 2, Uttaradit Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6), 59-76; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.135>

ระหว่างผู้วิจัย และครู มีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง การสอนงานและให้คำแนะนำ แนวทางการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น 3 ด้าน แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติจริง มีการสังเกตซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในสังกัดเดียวกัน มีวัยและคุณวุฒิใกล้เคียงและต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน แต่ก็ทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยไว้วางใจมากยิ่งขึ้น มีความเป็นกันเองในการช่วยเหลือชี้แนะจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถจำเป็นพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภาษา คำนวณ และเหตุผล และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้ครบทั้ง 5 กิจกรรมคือ Learning to Question, Learning to Search, Learning to Construct, Learning to Communicate, Learning to Serve รวมทั้งการใช้นวัตกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน ในเรื่องของเนื้อหา สื่อ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวัชร เล่าเรียนดี (2553) ที่กล่าวว่า การสอนงานและให้คำแนะนำเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ทักษะวิธีสอนซึ่งกันและกัน สร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกันปฏิบัติงานสร้างความตระหนัก ความสำคัญและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ลดช่องว่างระหว่างกัน ช่วยสลายกฎความโดดเดี่ยวของครูแต่ละคน (Privacy Rule) ช่วยให้ครูได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของแต่ละคนได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 หลังการสอนงานและให้คำแนะนำเพิ่มขึ้น มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ตามที่ออกแบบวางแผนไว้ได้ครบขั้นตอนกระบวนการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ครูได้รับการสอนงานและให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบ

3. ผลคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม ของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่าผลคะแนนของผู้เข้าร่วมโครงการก่อนการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 66.67 และมีผลคะแนนแบบวัดความรู้ความเข้าใจหลังเข้ารับการฝึกอบรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่เป็นร้อยละ 83.33 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมโครงการหลังการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะเห็นได้ว่าหลังการอบรมผู้เข้าร่วมการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรม ทั้งนี้เป็นผลมาจากคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้านแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูมีความสามารถและพัฒนาการในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เพราะครูได้มีโอกาสเป็นผู้สอนงานและให้คำแนะนำรวมถึง เป็นผู้รับการสอนงานและรับคำแนะนำเป็นเวลาหลายสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เห็นถึงวิธีการเทคนิคต่างๆ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน รวมทั้งการชี้แนะแนะนำและการได้เปิดใจยอมรับข้อเสนอแนะรูปแบบเทคนิควิธีการใหม่ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น ซึ่งครูมีการปรับเปลี่ยนการ

[73]

Citation:

รักศักดิ์ เลิศคงคาทิพย์, กิตติศักดิ์ เกิดโค, ปฐมพงศ์ อยู่จันทร์, ธนโชค จันทร์สูง และ อุบลวรรณ สายทอง. (2565). ผลการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง Coaching And Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาเขต 2 จังหวัดอุดรธานี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (6), 59-76.

Lertkhongkathip, R., Kerdto, K., Youjamnong, P., Chansoong, T., & Saythong, U., (2022). The Study of Using the Process for Enhancing the Quality of Education by Coaching And Mentoring System For Small Schools Under the Office of Primary Education,

District 2, Uttaradit Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6), 59-76; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.135>

จัดกิจกรรมได้อยู่ในระดับดี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการที่ครูได้มีโอกาสเป็นทั้งผู้สอนงานและให้คำแนะนำ รวมถึงเป็นผู้รับการสอนงานและรับคำแนะนำเป็นเวลาหลายสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูแต่ละคนได้รับประสบการณ์จากการที่ได้สังเกตเพื่อนครูด้วยกัน และจากผู้ที่เป็นวิทยากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพัชร ติราวรัมย์ (2553) ได้รายงานการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากรโรงเรียนบ้านกำไสจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการนิเทศการสอนแบบชี้แนะ (Coaching) ภายในโรงเรียนบ้านกำไสจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต3 ผลการวิจัยพบว่า1) การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบชี้แนะ (Coaching) โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน มีความตระหนักในการที่จะร่วมมือกันในการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมในบทเรียน ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยหลักการทำงานร่วมกันทุกขั้นตอน ตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนบ้านกำไสจานมีระบบการนิเทศภายในที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และเกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) พฤติกรรมการสอนของครูหลังจากการนิเทศแบบชี้แนะภายในโรงเรียนบ้านกำไสจาน โดยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการคือ PAOR พบว่าเมื่อครูได้รับการนิเทศแบบชี้แนะ อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เปลี่ยนแปลง คือมีความกระตือรือร้น มีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูยังนำผลงานจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ ในการประเมินผลงานเพื่อขอมีวิทยฐานะที่สูงขึ้นและส่งผลกระทบโดยตรงต่อนักเรียนโดยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสุขความสนุกสนานในการเรียน กล้าแสดงออกมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้นและชนะเลิศการประกวดแข่งขันในระดับต่างๆมากขึ้น

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในความเหมาะสมของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($X=4.37$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($X=4.34$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อคณะวิทยากร อยู่ในระดับมาก ($X=4.31$) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($X=4.35$) และผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.04$) ซึ่งสอดคล้องกับวัชรยา เล่าเรียนดี (2553) ที่กล่าวว่า การสอนงานและให้คำแนะนำเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ทักษะวิธีสอนซึ่งกันและกัน สร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกันปฏิบัติงานสร้างความตระหนัก ความสำคัญและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ลดช่องว่างระหว่างกัน ช่วยคลายกฎความโดดเดี่ยวของครูแต่ละคน (Privacy Rule) ช่วยให้ครูได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของแต่ละคนได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 หลังการสอนงานและให้

.....
คำแนะนำเพิ่มขึ้น มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ตามที่ออกแบบวางแผนไว้ได้ครบขั้นตอนกระบวนการ ทั้งนี้
เนื่องมาจากการที่ครูได้รับการสอนงานและให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยในเรื่องผลของการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบ
พี่เลี้ยง Coaching And Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัด
อุดรดิตถ์ พบว่าผลการศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานของผู้เข้าร่วมโครงการ ของผู้เข้าร่วม
โครงการมีสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ แต่หลังเข้าร่วมโครงการมีสมรรถนะด้าน
ความรู้และด้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า
คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมอบรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และจากผลการ
ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า
ในการดำเนินงานโครงการการใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 ครั้งนี้ เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อ
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยดำเนินงานภายในระยะเวลาที่จำกัด และดำเนินการวิจัย
ภายใต้บริบทที่แตกต่างของผู้เข้าร่วมโครงการ อันได้แก่ ครูซึ่งอยู่ในฐานะของผู้ถูกโค้ช และพี่เลี้ยงที่มาจาก
สถานศึกษาหลายแห่ง ทำให้รูปแบบของการโค้ชเป็นการสอนงานจากผู้บังคับบัญชาโดยตรงมีบทบาทน้อยกว่า
การเป็นพี่เลี้ยง ดังนั้นจึงเกิดระบบพี่เลี้ยงของครู โดยครูที่อยู่คนละสถานศึกษาจะช่วยเหลือกันและให้
คำแนะนำกันเอง โดยครูต่างเป็น Mentor และ Mentee ซึ่งปัจจัยที่มีผลให้โครงการนี้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่
การใช้สังคมออนไลน์ เครือข่ายเชิงธรรมชาติ และเครือข่ายการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในเรื่องผลของการศึกษาการใช้กระบวนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบ
พี่เลี้ยง Coaching And Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเขต 2 จังหวัด
อุดรดิตถ์ โดยภาพรวมทั้งด้านสมรรถนะด้านความรู้และด้านปฏิบัติงานหลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดีและ
คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมอบรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอบรม รวมทั้งผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม
อบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ การสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะ
การคิด จิตสาธารณะ เป็นต้น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเป้าหมายการเรียนรู้ต่าง ๆ ข้างต้น
2. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ก่อนดำเนินการพัฒนา เพื่อเป็นการตรวจสอบ

สภาพพื้นฐานความต้องการอย่างแท้จริง

3. ควรมีการศึกษาผลจากการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- เบญจมาภรณ์ ฤไชย และ ลลิตพรรณ ปัญญานาค. (2564) *การศึกษากลวิธีในการโค้ชเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีน*. :[Online]. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/article/view/256336/170985>. [26 ตุลาคม 2565].
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ*. นครปฐม: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เวียงชัย แสงทอง. (2556). *การนิเทศระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring)*. เอกสารประกอบการอบรมการนิเทศระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมเกียรติทานอก, วาสนา กิรติจำเริญ, ธัญญรัตน์ จอกสสิต และ ณัฐธิดา ภูบุญเพชร. (2556). *รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สิริพัชร ติรารมย์. (2553). *การนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากรโรงเรียนบ้านกำไสจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3* :[Online]. <http://webboard.kruthai.info/index.php?topic=380.0>. [14 พฤษภาคม 2559].
- อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ (2559) *รูปแบบการพัฒนาครูภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการ Coaching และ Mentoring*. [Online] <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/eduku/article/view/110806/167540>. [26 ตุลาคม 2565].